

Hoofdpunten voor inleiding themabijeenkomst 'GMP+ en de kwaliteitseisen van de verwerkende industrie' d.d. 9 mei 2006

Siem Jan Schenk LTO Nederland

1. Het recente dioxine incident in de varkenssector en het cadmium incident bij vleeskalveren heeft opnieuw aangetoond dat veehouders zeer kwetsbaar zijn bij levering van verontreinigd voer. Naast de bedrijfsschade, op bedrijven die verkeerd voer hebben ontvangen en worden geblokkeerd, ontstaat er voor de hele sector marktschade en imagoschade. Vooral de primaire sector krijgt hiervoor de rekening gepresenteerd. Dit is voor LTO niet acceptabel. Er moet meer gebeuren om incidenten uit te sluiten en te beheersen. LTO heeft een juridische procedure ingezet om de marktschade die is opgetreden bij varkenshouders te verhalen op de veroorzakers van het incident.
2. De sector en overheid leren van elk incident. Ten aanzien van de aanpak van het dioxine-incident en het cadmium incident in februari stelt LTO het volgende vast:
 - Alles bij elkaar genomen was de onderlinge samenwerking en afstemming tussen overheid (VWA) en bedrijfsleven goed te noemen. Er was een heldere rolverdeling tussen LNV en VWA. Het PDV heeft ook een goede coördinerende rol kunnen vervullen.
 - Er was een helder beeld van en respect voor de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de overheid en het bedrijfsleven. De informatie-uitwisseling, bereikbaarheid en onderlinge afstemming over de communicatie waren overwegend goed. Er blijven op het punt van communicatie naar geblokkeerde veehouders aandachtspunten.
 - De onderlinge afstemming binnen de keten verliep goed tot vlak voor het afwikkelen van de afvoer van de dieren met vermoedelijk te hoge gehalten aan dioxine. Op dat moment was er onvoldoende overeenstemming tussen het veevoederbedrijfsleven en de verwerkende schakels en was er onduidelijkheid over de verantwoordelijkheden.
 - De dierlijke productieketen als geheel heeft goed samengewerkt in het nemen van adequate voorzorgmaatregelen. De uitwisseling van de lijst van mogelijk betrokken veehouders verliep niet optimaal. De benodigde informatie was al veel sneller beschikbaar dan bij de vorige incidenten. De traceringsverloop verliep toch nog niet optimaal. Er werd nog steeds moeilijk gedaan over het beschikbaar stellen van UBN-nummers. LTO vindt dat het beschikbaar stellen van noodzakelijke informatie zoals UBN nummers, bindend moet worden geregeld en LNV en VWA over de privacy argumenten heen moeten stappen. LTO is voorstander van volledige transparantie.
 - LTO vindt het een goede zaak dat Vion de verantwoordelijkheid heeft genomen om de varkens met (vermoedelijk) te hoge gehalten aan dioxine over te nemen. LTO vindt dat de diervoederindustrie hiervoor financiële verantwoordelijkheid moet nemen en voor de toekomst kosten voor 'recalls' in de keten voor haar rekening moet nemen als sprake is van het leveren van ondeugdelijk voer.

5. LTO Nederland is in gesprek met PDV, Nevedi, TrusQ, Safefeed en marktpartijen (VION, Campina en Friesland Foods) om tot versterking van de huidige kwaliteitsborging voor diervoeders te komen. Kernpunten hierbij zijn:
 - Versterking van GMP plus als basissysteem voor de gehele veevoederkolom. LTO onderschrijft het belang van een basissysteem voor de gehele kolom. Dit systeem moet geen papieren tijger zijn. Het moet tussen de oren komen. Op dit punt is er nog veel te doen.
 - Versterking van internationale kwaliteitssystemen voor de veevoederkolom ondermeer via EurepGap en Noord Europese samenwerkingsverbanden.
 - Meer aandacht voor borging van de voorschakels en leveranciersbeoordelingen.
 - Risicoanalyses bij levensmiddelenbedrijven die ook producten leveren aan de veevoederindustrie verbreden.
 - Versterking van ingangscontroles van grondstoffen.
 - Snellere tracking en tracing in de gehele kolom.
 - Sluitende afspraken over incidentenmanagement en uitvoering en financiering van recalls.

6. LTO Nederland werkt in overleg met afnemers aan een systematiek waarin partijen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid met elkaar contractuele afspraken maken over risicobeheersing, incidentenmanagement en aansprakelijkheid en schadevergoedingen. Hierbij is de lijn om kwaliteit en veiligheid van diervoeders te borgen op basis van private afspraken en private, geaccrediteerde, kwaliteitsborgingssystemen waarvan veehouders vrijwillig gebruik kunnen maken. De overheid moet hierbij zorgen voor een vangnet voor ondernemers die niet deelnemen aan een erkend kwaliteitssysteem. Dit in aansluiting op toezicht op controle. LTO wil mede in reactie op het rapport van de rekenkamer “voedselveiligheid en diervoeders” het belang van de invoering van ‘Toezicht op controle’ benadrukken. Hiermee kunnen de administratieve lasten en de kosten voor het bedrijfsleven worden verlaagd. LTO ondersteunt de initiatieven die in de voer- en vleessector worden genomen om met VWA en LNV tot toezichtarrangementen te komen. Doublures in controles moeten worden voorkomen.

7. LTO Nederland ondersteunt de inzet van Campina, Friesland Foods en Sovion om tot sluitende afspraken te komen op het punt van risico beheer. Als het gaat om risicobeheer en aansprakelijkheid heeft de primaire sector een eigen rol. Afspraken dienen met ons en niet over ons heen te worden gemaakt. LTO zet in op harde leveringsvoorwaarden en modelcontracten die onze leden helderheid en zekerheid verschaffen. Wij zullen onze leden gaan adviseren om alleen geborgd voer af te nemen van partijen die de wettelijke aansprakelijkheid goed hebben afgedekt. Hierbij kijken we heel nadrukkelijk naar het pakket dat TrusQ op dit punt in de markt gaat zetten. De kosten voor recalls van producten en het uit de markt nemen van dieren dient in de dekking te zitten. LTO vindt de initiatieven in de vorm van TrusQ van Safefeed een goed zaak. Er dreigt echter een ‘tweestromen land’ te ontstaan. Op zich hoeft dat geen probleem te zijn. LTO wil wel aandringen op afstemming en overleg en een eenduidig en offensief optreden van de diervoederproducenten.

8. Ook veehouders moeten duidelijke keuzes maken. Indien ze niet afnemen van voerleveranciers met het ‘LTO Nederland keurmerk’ lopen ze geweldige risico’s en zullen we ze het leven vanuit de afzetpartijen ook moeilijk moeten maken. Dit geldt ook voor bijproducten en grondstoffen die in toenemende mate rechtstreeks naar de bedrijven gaan. LTO ziet geen draagvlak voor collectieve fondsen om ‘recalls’ en het uit consumptie houden van dieren of producten collectief (voor) te financieren.

Keuzes maken en zelf verantwoordelijkheid nemen is het devies voor alle schakels in de kolom.

Wij kiezen dus niet voor TrusQ of SafeFeed maar voor een LTO aanpak die zich moet vertalen in modelcontracten en leveringsvoorwaarden. Deze lijn zijn we aan het uitwerken.

9. Keuzes maken en verantwoordelijkheid nemen geldt dus ook voor ons zelf. Ook de veehouders zullen hun risico's moeten afdekken en worden aansprakelijk gesteld als er op hun bedrijf door hun toedoen iets fout gaat. De positie van de primaire sector heeft onze volle aandacht. Hiervoor is LTO Nederland gestart met het programma voedselveiligheid en grip op aansprakelijkheid dat zich uitstrekt over alle sectoren. De lijn is om hygiënecodes en certificeringssystemen voor primaire bedrijven verder te ontwikkelen op basis van risicoanalyses. Zelfcontrole en ketenafspraken horen hierbij. In verschillende sectoren liggen deze systemen er. Zoals bij IKB varkens en IKB pluimvee waarin GMP plus is geïntegreert en ook de eisen van de GFL (hygiene codes) worden opgenomen. De zuivelindustrie neemt in aansluiting op KKM ook initiatieven en ook voor de rundvleessector wordt een systeem opgezet.